

Kraavi kalmistu asutati Antsla-Kraavi Prohvet Eelija koguduse kalmistuna 1850ndate lõpuaastatel. Rajatud ajalooliselt Õigeusu kalmistuna. Kirik (valmis 1895. a.) on olnud lühikest aega EELK Urvaste koguduse käsutuses (1994-2011). Tänapäeval Kraavi kalmistut haldab Antsla Vallavalitsus. Ajaloomälestis.

Mälupilte isikutest Kraavi kalmistul

Mälupilte isikutest Kraavi kalmistul

Inimese ajalooline mälu avaneb läbi oma esivanemate austamise ja mitmekülgse uurimuste kaudu. Sellesse valdkonda kuulub nendega taastutvumine kalmistute hauaplatside varal, seal puhkavate eellastega. Elusaatused pole hellitanud meie esivanemaid. Erinevatel põhjustel on toimunud usuvahetusi, mistõttu leiame nende hulgast nii luterlasi, õigeusklikke, aga teisigi. Oluline seik: tollal kiriku juures töötas Kraavi Õigeusu Kihelkonnakool.

Uuringu koostaja: Vambola Raudsepp.

Saateks

Kraav koguduse ajalugu on seotud Urvaste kihelkonna Õigeusu koguduse tekkega 1847ndal aastal. Esialgu käis kogudus koos Vastse-Antsla lähedal Kassimõisas, kuid preester Koloni ajal kolis koguduse keskus Kraavile. 1860ndatel avati Kraavi Õigeusu kalmistu, mis asus kirikust paarsada meetrit eemal, nii et lahkunuid sai kirikust ärasaatmisel kanda käsitsi surnuaiale. Õigeusu kombe kohaselt asetati lahkunule hauakääpale rist jalgade juurde, et ülestõusmisel saaks võtta ristist kinni. Õigeusu risti Kraavil on kasutatud õige vähe.

Nõukogude kord võttis kõik kalmistud kirikutelt ja püüdis välja juurida kiriklikke tavasid. Kogudus Kraavil nõrgenes ning 1964nda aastani teenis kogudust oma õpetaja, seejärel teenisid kogudust naaberkogukondade vaimulikud. 1986ndal aastal lõpetas kogudus oma tegevuse. Rahva seas aga elas usk edasi ja kuigi matma hakkasid ilmalikud kõnelejad, püüti kinni pidada vähemalt kombest, et lahkunud inimene asetati hauda nii, et rist oleks jalutsis. Mõned matmised viis läbi ka Urvaste koguduse õpetaja.

1994ndast aastast kuni 2011nda aastani oli Kraavi kiriku heausklikuks valdajaks EELK Urvaste kogudus. Sellel ajal hakati Kraavile matma ka luterlasi.

Eesti Vabariigi taassünniga hakkas kalmistu eest hoolitsema Antsla vald. Ametlikult otsustas Antsla Vallavolikogu taotleda kalmistut munitsipaalomandusse 20.04.2010ndal aastal. Võru maavanema korraldusega anti nõusolek alles 25.11. 2013ndal aastal. Teadaolevad kalmistuvahid on olnud Harri Ruven, Õie Roostik, Ille Voomets (kalmistuvaht 20 aastat). 2018ndal aastal viis Antsla vald läbi kalmistu hooldamise reformi, mille käigus hakkas kõiki kalmistuid hooldama Antsla kalmistuvaht Vallo Pärn, kes teeb seda tööd tänaseni.

Kalmistul on oluline koht meie kultuuris. seal on tunda kuidas minevik, olevik ja tulevik on seotud. Me meenutame ja mälestame, sest oleme ajas olnud seotud lahkunutega. usk kõneleb lootusest taaskohtumise järele.

Meie argised tegevused täna, mure kalmistul puhkavate inimeste hauaplatside pärast - milline on sõnum, mida hauakäabas meile edastab? Kas näeme suurt hauasammast, väikest plaati, puidust risti või suurt metallist aeda? Kas kalmu piirab rant või lihtsalt mätas? Kas on seal keegi hiljuti käinud või on see unustatud? erinevad ajad, ka vaesus ja rikkus, on jätnud kalmistule oma jälje. Isegi kui kellegi hauakääpal puudub kõik eelmainitu, on see paik püha. See on Jumala põllumaa, kuhu on külvatud inimihude seeme, kust ootame ülestõusmist uues ihus ja vilja igaveseks eluks.

Üllar Salumets,
EELK Urvaste koguduse õpetaja.

Väljaannet toetasid: Tiina Ojaveri, Leila Kurgjärv, Priit Raudsepp, Mirja Jõgi, Priit Sander, Vambola Raudsepp ja Üllar Salumets.

*Kui me seda väikest ringkonda armastame,
mille keskelt me seltskondlikult tulnud oleme -
see on kõige suurem armastuse idu isamaa vastu.
Edmund Burke (1730-1797).*

Vaimsuse edendajad

Koguduse esimene preester oli **Ilja Solovski** (1820 - ...). Sündinud Stefan Solovski peres. Lõpetas Pihkva Vaimuliku Seminari (1843). Pühitseti diakoniks/preestriks 14. novembril 1843.a. Pihkva ülempreestri Nafatani poolt. Oli Antsla Kraavi koguduse preester (1847-1851). Surma aeg ja koht teadmata.

Jaan /Joann Kolon (11.03.1819-05.05.1879).

Sündinud Leevakul, Ruusa mõisas, Räpina kihelkonnas, Võrumaal. Lõpetas Pihkva Vaimuliku Akadeemia (1845). Sündinud Paap Koloni ja Anna Koloni (sünd Konsa) peres. Abikaasaks oli Liisa (Jelizaveta) Kolon (Grönberg). Peres 9 last. Esimene preester Antsla Kraavi koguduses ajavahemikul 05.03.1847 ... 02.02.1848.

Kolonite hauaplats kalmistul

Georgi Kolon (11.12.1852-04.08.1883).

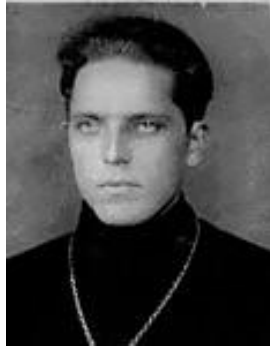
Oli EAÕK Kraavi koguduse preester ajavahemikul 1879 ... 1883. Õppis Riia Vaimulikus Koolis ja hiljem Riia Vaimulikus Seminaris. Köster-kooliõpetaja. Diakon. Abikaasaks Raissa Kolon (Lebedeva) (sünd 1853) ning perekonnas kasvas kaks last: Sergei ja Elisaveta.

Mart (Martin) Rammul (23.02.1852-09.04.1919).

Sündinud Leedi mõisas, Laiuse kihelkonnas, Tartumaal Hans (Andrei) ja Mai (Maria) Rammuli (sünd Raudsepp) peres. Õppis Riia Vaimulikus

Koolis ja Riia Vaimulikus Seminaris. Abikaasa Maria oli preester Sergei Lebedevi tütar ja ülempreester Nikolai Lebedevi õde. Rammul oli preester, diakon, köster-kooliõpetaja. EAÕK Kraavi kiriku preester aastatel 1896 ... 1919. Osales Antslas ühistegevuses.

Nikolai Nikolski-Rand (16.05.1902-23.07.1939).

Nikolai Nikolski-Rand sündis Tõhela-murro vallas, Tõstamaa kihelkonnas, Pärnumaal köster Feodor Nikolski ja Ludmilla Nikolskaja peres. Õppis Riia Vaimulikus Koolis ja Seminaris (1914-1918), Nižni Novgorodi Vaimulikus Seminaris ja usuteaduslikel kursustel Tallinnas (1932). Esimene abikaasa oli Galina Rand ja teine abikaasa Elena Rand (Antsov). Diakon ja preester (1934). Oli Antsla Kraavi prohvet Eelija koguduse preester aastatel 1932 ... 1934. Tagandati ametist seoses teistkordse abiellumisega. Hukkus rongiõnnetuses. Maetud ilmnikuna Antsla kalmistule.

Johannes Kraav (11.03.1919-07.07.1941).

Sündinud Saaremaal. Õppis Petseri Vaimulikus Seminaris. 1936. aastal abiellus Obinitsast pärit Aleksandraga. Diakon. Oli Kraavi Õigeusu koguduse preester. Hukati 1941. aasta juulis metsikult punaste hävitussalga poolt, mil ta oli kõigest 27 aastane. EAÕK märter-pühak.

Joann Kraav (16.02.1880-16.10.1965)

Sündinud Vana-Antsla vallas, Urvaste kihelkonnas, Võrumaal. Preester, diakon (1904). Õppis Peterburi Vaimulikus Akadeemias (1900-1904). Oli Pensa Vaimuliku Seminari õppejõud kreeka keele alal (kuni aastani 1920. Pedagoogilised sidemed Kraavi Õigeusu kihelkonnakooliga. Opteerus 1920. EAÕK Sinoidi liige (1924-1928). Töötas hiljem õpetajana Võrus.

Praegu kogudust teeniv õigeusu vaimulik preester **Peeter Uiibo** (sünd 1963). Kirikuvanem: **Ulvi Kiidron**. Pikaajaline kiriku kellamees oli **Harri Ruven**.

Sugupõlvede kestuse tagajad

Peeter Aassalu (Albrecht) (07.07.1872-05.09.1944).

Sündinud Sääslas, Vastse-Antslas, Võrumaal. Abikaasaks Maria (sünd 1881), kellega laulatati aastal 1903. Perekonnas kaks last, Anna ja Nadežda. Anna õppis Tartu Ülikoolis. Peeter oli koolijuhataja, õpetaja, sh Antsla Õigeusu Kihelkonnakoolis. Seltsitegelane ja harrastusfotograaf.

Luka Karolin (01.04. 1872-08.12.1947)

Sündis Viidakoja talus Karula vallas Võrumaal. Õpinguid alustas Vissi algkoolis, seejärel õppis valgas köster-koolmeistriks. Täiendas ens Riias (1907), kus tutvus oma tulevase naise Marie venna Karl Leinusega (rahvakunstnik, dirigent, laulupedagoog). Abiellus Marie Leinusega ja neil oli perekonnas kolm poega, so Eugen, Leonid ja Lembit. Luka Karolin töötas köster-kooliõpetajana mitmes koolis, sh Kähris Põlva lähistel. Viimased eluaastad elas Haudumäe talus Vana-Antsla vallas. Kraavi kalmistul ta puhkab koos oma poegade Leonidi ja Lembitu ning pojapoja Matiga.

Martin Rõigas (16.05.1884-31.05.1944).

Sündinud Suuresilma talus, Pollil, Viljandimaal. Saanud hariduse Viljandimaal (Tuhalaane vallakool, Paistu kihelkonnakool). Sündis üheksanda lapsena suurperes. Oli postkontori ülem Vene tsaaririigis. Tema tööpiirkonnad oli ka väljaspool Eestit, sh Laurast Limbažini. Valdas keeli (eesti, vene, läti). Abiellus Marie Viksiga, äritegelase perekonnast ja neil oli kaks last, Albert ja Valentine (Vally). Puhkab oma lähedastega perekalmistul.

Jaan Pikk (27.08.1877-08.02.1968).

Sündinud Pika talus, Vana-Antsla vallas, Võrumaal. Õppinud Antsla algkoolis, hiljem Kraavi Õigeusu kihelkonnakoolis. Usin enesetäiendaja ja iseõppija. Valdas keeli. Valmistas ise kandle ja mängis sellega simmanitel. Sõjaväeteenistus Poolas. Võttis osa Valga-Petseri raudtee ehitamisest.

Toona laste kasutamine täiskasvanute töödel oli endastmõistetav. Oli Toropetsis mõisa töödekorraldaja. Esimese maailmasõja veteran. Sõjainvaliid. Kandideerinud alevivolikokku. Seltsitegelane (Tuletõrje, Tarvitajate Ühisus vms) Antslas.

Peeter Treimuth (09.01.1889-08.05.1953)

Sündinud Kuuse talus, Tsooru vallas, Võrumaal. Õppis Võru Õigeusu kihelkonnakoolis, mille lõpetas 1911.aastal. Täiendas end õpetajate kursustel Võrus aastatel 1919-1921, kus talle omistati algkooli õpetaja kutse. Oli Vana-Antsla algkooli juhataja aastatel 1911-1925, seega kokku 14 aastat. Võttis osa I maailmasõjast. Aastast 1925 Reidle algkooli ajutine juhataja. Abiellus 1821.aastal Leontine Siimaniga. Tegutses aktiivselt Antsla seltsielus. Oli Laenu-Hoiu Ühisuse liige ja hiljem juhataja, "Ühistöö" juhataja. Vabatahtliku Tuletõrjeühingu (VTÜ) liige. jne. Haridusministeeriumi otsusega omistati vanemõpetaja kutse.

Peeter Toom (28.01.1889-30.05.1976).

Sündinud Kobela külas, Vana-Antsla vallas, Võrumaal. Koolitee algas Kraavi Õigeusu kihelkonnakoolis, keskkhariduse sai Reaalgümnaasiumis Venemaal. Õppis Tondi sõjakoolis Tallinnas. Osales Esimeses maailmasõjas ja Vabadussõjas. Oli tagavarapolgu ohvitseride reservis. Ülendati lipnikust alamleitnandiks. Reservleitnant alates 1927.aastast. Haavatud. II grupi invaliid. Maetud Kraavi kalmistule koos abikaasa Olga Toome (Sermati) ja poeg Arvoga.

August Pikk (04.07.1898-... 1971) .

Sündinud Pika talus, Vana-Antsla vallas, Võrumaal. Õppinud Antsla algkoolis. Edaspidi suur iseõppija. Tegeles paljude huvialadega, sh mesindus. Esimene kolhoosi esimees Tsoorus. Hiljem talunik ja töövõtja. Vanemas eas elas Litsmetsal omas majas invaliidina. Abikaasaks Miili Pikk. Mõlemad maetud Antsla Kraavi kalmistule.

Mälestuste jäädvustamine.

Antslasse on püstitatud Vabadussammas koos Urvaste vallas Vabadussõjas langenute isikute nimedega. NB! Nendest vaid osa on maetud Kraavi kalmistule.

a. Vabadussõjas langenud isikud.

- **Simeon Vassiljev**/Petseri/ (... 1900-21.04.1919).
- **Julius Varik** /Vaabina/ (13.02.1898-30.03.1919).
- **Feofan Loginopula** /Batumi/ (1896-31.01.1919).
- **Julius Ellen** /Vastse-Antsla/ (04.08.1883-28.04.1919).
- **Juhan Riigov** /Vastse-Antsla/ (04.08.1883-23.12.1919).
- **Vassili Treimuth** /Vana-Antsla/ (... 1894-28.08.1919).

b. Õigeusklikud punaterrori ohvrid (matusekoht teadmata).

- **August Kannimäe** (27.01.1905-08.07.1941). Õigeusklik. Põllumees. Punaterrori ohver. Tapeti Tartu vanglas.
- **August Vallner** (12.07.1881-22.07.1941). Suurtalu omanik. Õigeusklik. Punaterrori ohver. Tapeti Sverdlovski oblasti vangilaagris.

- **Peeter Koemets** (01.01.1896-...1942). Omavalitsustegelane. Vallavanem. Riigikogu saadik. Punaterrori ohver. Suri Omski oblasti vangilaagris.
- **Juhan Värnik** (03.05.1895-18.11.1941). Sõjaväelane (Kotkarist. Valgetäht). Sevurallagis eeluurimise ajal surnud.

August Kannimäe Peeter Koemets Juhan Värnik

Isikud mitmest valdkonnast.

a. Teenistujad.

- **Peeter Treumuth** (13.07.1869-19.03.1942). Antsla tuletõrjeühingu (VTÜ) ülem.
- **Ivan Lebedev** (... 1912-... 1973). Raudteelane. Antsla jaamaülem.
- **Nikolai Grichin** (28.11.1915-16.07.1986). Raudteelane. Antsla jaamaülem.
- **Boris Rammul** (03.08.1919-06.06.1991). Omavalitsustegelane Antslas.
- **Õie Roostik** (31.12.1927-08.11.2001). Kraavi kalmistuvaht.

Peeter Treimuth Boris Rammul

b. Kooli- ja haridustegelased

- **Luka Karolin** (01.04.1872-08.12.1947). Köster-kooliõpetaja.
- **Rein Tagen** (22.01.1878-22.01.1948). Haridus-ja seltsitegelane.
- **Peeter Treimuth** (09.01.1889-08.05.1953). Haridustegelane. Koolijuhataja (Reidles). Kooliseltsi juhatuse liige. Laulukoori juht. Antsla Laenu-Hoiu Ühisuse asutajaliige. Kaitseliitlane.
- **Laine Hein** (14.10.1932-24.04.2020). Pedagoog. Õpetaja Antslas ja Otepääl.

Luka Karolin

Rein Tagen Peeter Treimuth

c. Majandustegelased ja töövõtjad.

- **Endel Reiljan** (15.11.1925-18.01.2002). Puidutehnik. Mööblivabrikus meister. Vabadusvõitleja (Riigivapi orden).
- **Martin Rõigas** (16.05.1884-31.05.1944). Postiala juhtivtöötaja Antslas.
- **Aleksander Laidoner** (...1896-...1969). Ehitaja. Töövõtja.
- **Valter Koemets** (12.01.1926-12.01.2011). Majandustegelane. Kombinaadi juhataja Antslas.
- **Arvo Jõgi** (18.09.1955-05.06.2018). Töövõtja.
- **Rosalie Valner** (15.05.1927-24.04.2010). Kaubandustöötaja.
- **Jaan Pillai** (10.04.1934-26.09.2017). Töövõtja. Melioraator.
- **Vello Kongo** (25.12.1935-14.04.2019). Töövõtja.
- **Ants Pedaja** (19.01.1939-04.10.2020). Insener (TPI haridus). Insener kombinaadis.

Endel Reiljan

Martin Rõigas

d. Talunikud. Põllumehed.

- **Jaan Vallner** (09.05.1889-...1979). Talunik. Omavalitsus- ja seltsitegelane.
- **Karl Kender** (03.03.1884-...1972). Talunik. Põllumees. Seltsitegelane.
- **Jaan Suija** (05.02.1855-17.09.1921). Talunik. Seltsitegelane.
- **Katri Liibert** (16.08.1874-17.05.1958). Töövõtja. Seltsitegelane.
- **August Pukk** (11.11.1901-13.06.1998). Talunik. Majandustegelane. Tööettevõtja.
- **Linda Melzer** (05.06.1903-... 1946). Talunik. Taluperenaine.
- **Jaan Liibert** (29.01.1900-22.03.1956). Talunik. Töövõtja.
- **Leo Vilt** (02.08.1932-19.07.2010). Talunik. Põllumees.
- **Juhan Lehemets** (04.12.1902-01.10.1988). Talunik. Töövõtja.
- **Maria Värnik** (15.06.1864-12.08.1919). Põllutööline. Juhan Värniku ema.
- **Ilmar Kolats** (13.05.1964-22.10.2021). Omavalitsustegelane. Talunik.
- **Kalju Visnapuu** (23.03.1926-01.08.1948). Talunik. Metsavend.

Jaan Vallner

Jaan Suija

Jaan Liibert

Leo Vilt

Juhan Lehemets

e. Suurperede emad.

- **Liiso (Jelizaveta) Kolon** (sünd Grönberg) (...1820-01.10.1893). Perekonnas koos abikaasa Jaan Koloniga 9 last.
- **Els Pikk** (23.06.1836-12.03.1875) ja **Eva Sarv-Pikk** (16.07.1850-...) kärgperes koos abikaasa Märt Pikaga 13 last.
- **Marie Hiir** (Mändik) (... 1861-05.05.1907). Perekonnas koos abikaasa Villem Hiirega 12 last.
- **Leena Kroon** (31.01.1881-06.06.1982). Perekonnas koos abikaasa Mihkliga 11 last.
- **Maria Lebedeva** (22.05.1860- ...). Perekonnas koos abikaasa Mart Rammuliga 6 last.
- **Miina Pikk** (21.11.1873-...1954). Perekonnas koos abikaasa Jaan Pikaga 9 last.
- **Alma Kannimäe** (22.11.1885-15.04.1943). Perekonnas koos abikaasa Gustav Kannimäega 10 last.
- **Anne Rätsep** (14.03.1885-27.01.1960). Perekonnas koos abikaasa Ferdinand Rätsepaga 6 last.
- **Anna Voomets** (05.02.1924-07.05.1993). Perekonnas koos abikaasa Mihhail Voometsaga 6 last.
- **Eva Rimm** (sünd Reiljan) (26.03.1961-04.02.1921). Perekonnas koos abikaasa Jaan Rimmiga 5 last.
- **Olga Rätsep** (01.04.1908-03.01.1990). Perekonnas koos abikaasa Jaan Rätsepaga 5 last.

Jaan Pikk ja Miina Pikk

Anna ja Mihhail Voomets

Olga Rätsep

Jaan Rätsep

Leena Kroon

f. Pikaealised.

- **Leena Kroon** (1881-1982).
- **August Pukk** (1901-1998).
- Berta Malleus (1924-2021).
- **Jaan Pikk** (1877-1968).
- **Jaan Vallner** (1889-1979).

Meenutused pildis ja sõnas.

Püramiidjas väravapost.

**Mälestuskivi 1915ndal Vana-Antslast
pärit ilmasõjas langenud sõjameestele.**

Keisri soldat

Vana-Antsla nekrutite

**Mees kreisi nekrutite seast,
naases surmasuus suurest sõ'ast.
Moslemile tublilt tina andis,
pärast võõra usu viha kandis.**

**Õigeusus soldat mulda maeti,
uhke raudrist rinnale säeti.
Hauale sangar nime sai graniidis,
lapsi keisri almust kaema viidi.**

**Silmad vees, prazdniku ajal lauldi:
Bože tsarja hrani slavnõi deržavnõi ...
Kui papp lampi püha vinguga tuulas,
lapselaps seal õnnislaulu kuulas.**

**Olid ustavad nad keisrikroonile,
isemoodi tõstetud troonile -
suures sõ'as kuulsaks saanud,
või siis tapatalgus kaoma jäänud.**

Kraavi Õigeusu kiriku preestrimaja Kraavi Õigeusu kihelkonnakooli hoone.

Kraavi Õigeusu kihelkonnakoolis on õppinud Antsla Vabadussamba autor skulptor **Juhan Raudsepp**, Esimese maailmasõja veteran seltsitegelane **Jaan Pikk** ja EW sõjaväelane (leitnant) **Peeter Toom**.

Juhan Raudsepp

Jaan Pikk

Peeter Toom

Kraavi Õigeusu kihelkonnakoolis on õpetanud mitmed nimekad preestrid, diakonid, kel köster-kooliõpetaja kutse, mis saadud Riia vaimulikust seminarist ja teistest seminaridest. Nendeks on **Nikolai Lebedev, Vladimir Bežanski, Johann Kolokov, Martin Rammul, Johann Melts, Mihhail Vahter, Karp Ustav** jt. (Nendest kõik pole maetud Kraavi kalmistule). Nt Karp Ustav töötas kooliõpetajana Antslas aastatel 1919-1928. Enne seda aastatel 1892-1917 oli Setumaal koolide ja seltside asutaja.

Vladimir Bežanski

Johann Melts

Mihhail Vahter

Karp Ustav

Sündmused.

- 1845/46 - asutati Viselas Kraavi Õigeusu kogudus. Tollal oli Urvaste kihelkonnas ligikaudu 850 talupojast õigeusklikku. Kraavi Õigeusu koguduse sünniaeg jääb seega esimesse venestamisaega. Keskus tegutses heinaküünis.
- 1847 - asutati Õigeusu kogudus ametlikult.
- 1847 - Antsla-Kraavi Prohvet Eelija koguduse esimeseks preestiks sai **Ilja Solovski**.
- 1860 mai - esimesed matused Kraavi kalmistule. Enne seda maeti õigeusklikke Urvaste kalmistule.
- 1866 - toodi koguduse keskus Kraavi külla, kuhu ehitati puust palvemaja. Kogudust teeniseid vaimulikud isa ja poeg **Joann Kolon ja Georgi Kolon**.
- 1878 mai - maeti kalmistule preester **Jaan Kolon**.
- 1883 august - maeti kalmistule preester, köster-kooliõpetaja **Georgi Kolon**.
- 1889 - valmis Valga-Petseri raudtee, mille ehitamisest ja järeltöodes osales palju Vana-Antsla valla talupoegi.
- 1895 - valmis Kraavi Õigeusu kirik, mis pühitseti prohvet Eelijasele.
- 1907 september - maeti 13 lapse isa **Märt Pikk**.
- 1912...1914 - Kraavi Õigeusu kihelkonnakoolis õppis skulptor **Juhan Raudsepp**. Antsla vabadussamba autor (sammast avati 1925. aastal, taasavati aastal 1993).
- 1919 aprill - maeti Kraavi kalmistule preester **Mart Rammul**.
- 1930ndatel tegutses Antslas kuulus **Ivan Dubinini** äri.
- 1934 - kavandati Antsla Metsakalmistu, rajati 1936-1937 ning esimene matus toimus 1937. aastal.
- 1941 juuni - maeti kalmistule punaterrori ohver, märter-pühak **Johannes Kraav**.

- 1941 juuli - mõrvati punaterroristide poolt Tartu vanglas põllumees, õigeusklik **August Kannimäe**.
- 1943 aprill - suri 10 lapse ema **Alma Kannimäe**.
- 1944 september - maeti kalmistule õpetaja, seltsi- ja äritegelane **Peeter Aassalu**.
- 1968 veebruar - maeti I maailmasõja veteran, seltsitegelane **Jaan Pikk**.
- 1976 veebruar - suri Vabadussõjas osalenud EW leitnant **Peeter Toom**.
- 1986 - õigeusu koguduse tegevus lõpetati.
- 1994 - Antsla volikoguotsusega anti Kraavi kirik luteri koguduse abikirikuks.
- 2011 - Kraavi kirik läks tagasi EAÕK omandisse.
Töid ja toiminguid korraldas EELK Urvaste koguduse õpetaja **Üllar Salumets**.
- 2012 - kuulutati pühakuteks okupatsioonimärtrid Võrumaal.
- 2022 - tehakse eeltöid Kraavi kalmistu liitumiseks HAUDI'ga.

Allikad.

- Anu Raudsepp. Riia Vaimulik Seminar 1846-1918. Tartu 1988, 110 lk.
- Teatmeteosed, ENE, EE jt. Vikipeedia. Otsingumootorid internetis. Geni. Erakogud.
- Andrei Sõtšov. Õigeusu Eesti piiskopkond stalinliku totalitaarrežiimi ajal (1945-1953).
- Võrumaa okupatsioonimärtrid kuulutati pühakuks. Lõunaleht 21.06.2012.
- Antsla Tarvitajate Ühisus 1902-1927. Esimene Tarvitajate Ühisus Eestis. Kalender 1927. 108 lk.
- Ene Liivo. Seltsielu kujunemine Antsla vallas 1902-1940. Bakalaureusetöö (juhendaja dotsent Enn Küng). Tartu, 2015, 70 lk.

Pöördumine. Koostaja on tänulik kõigile, kes oma meenutuste, isiklike erakogude ja muude materjalidega aitasid kaasa antud lühiuuringu valmimisele. Aitäh **Üllar Salumetsale** (raamatu idee autor), **Malle Karolinile**, **Laine Valtinile**, **Priit Raudsepale**, **Vallo Pärnale**, **Heljo Saarele** ja teistele kodu-uurimise ja genealoogiahuvilistele.

Memorial pictures of persons in Kraavi Cemetery.

Summary

The study includes the formation of the Kraavi congregation and the cemetery in the middle of the 19th century. The most prominent people of that time, who are buried in the Kraavi cemetery, will be introduced. The study belongs to the field of local history.

Lisad.

I. Pildigalerii.

Mart Rammul Nikolai Nikolski-Rand Johannes Kraav Vladimir Bežanski

Mihhail Vahter

Johann Melts

August Kannimäe

Peeter Toom

Jaan Pikk

Eva Sarv-Pikk

Miina Pormeister-Pikk

August Pikk

Anna ja Mihhail Voomets

Olga Rätsep

Jaan Rätsep

Peeter Aassalu/Albrecht/ Maria Aassalu

Jaan Liibert

Zinaida Liibert

Jaan Vallner

Endel Reiljan

Peeter Treumuth

Marie Rammul

Gloria Rand

Boris Rammul

Leo Vilt

Jaan Suija

Herbert Joakit

Anna Joakit

Alma Kannimäe

Gustav Kannimäe

August Valner

Rein Tagen

Peeter Koemets

Olga Toom

Karp Ustav

Peeter Treimuth

Õie Roostik

Juhan Raudsepp

Juhan Lehemets

Leena Kroon

Martin Rõigas

Luka Karolin

Juhan Värnik

II. Hauaplatsid.

Eugen ja Maria Ramul.

Boris ja Rosalie Ramul.

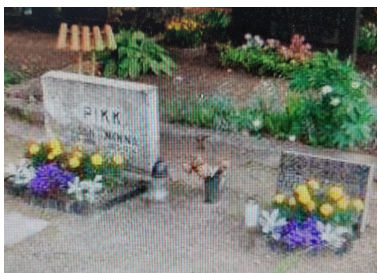
Pühak Johannes Kraav.

Perekond (Peeter) Aassalu.

Perekond Koolonid.

Jaan ja Miina Pikk.

Katri Liibert.

Kenderi hauaplats.

Valter Koemets.

August ja Emilie Pikk.

Perekond Reilik.

Perekond Grichin.

Perekond Laidoner.

Ilmar Kolats.

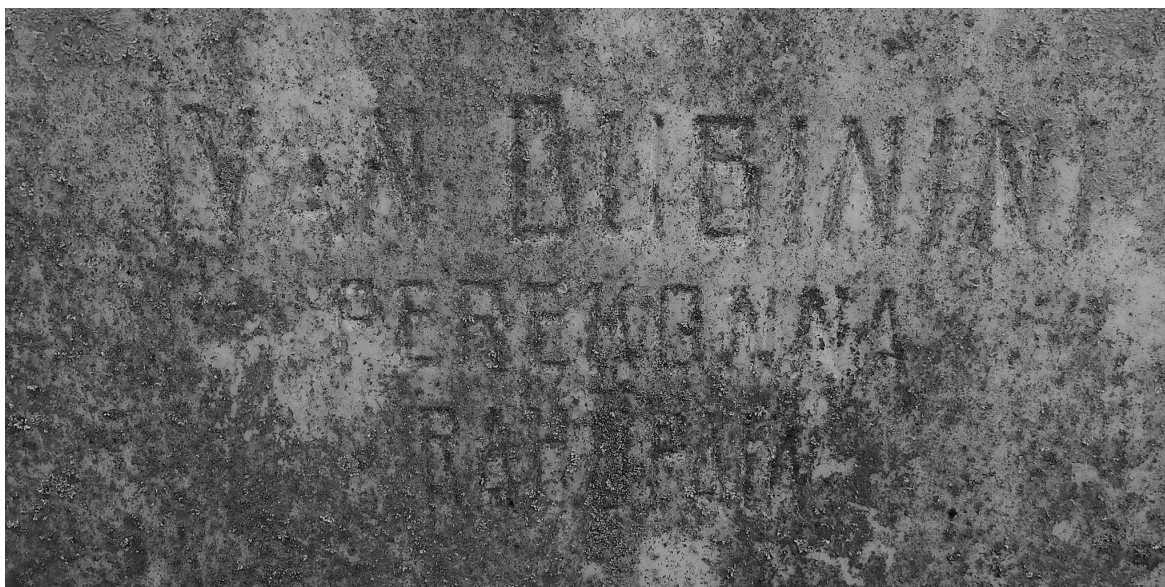
Linda ja August Melzer.

Perekond Kraav.

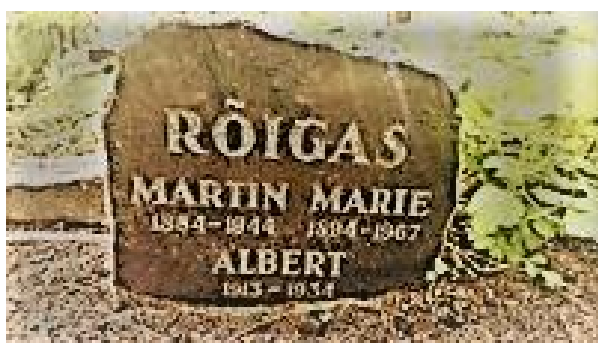
Kalju Visnapuu.

Ärimees Ivan Dubinini perekond.

Perekond Jõgi.

Perekond Rõigas.

Perekond Karolin.

Perekond Lebedev.

Kassi perekond.

III. Kraavi kalmistu plaan.

